

Силабус
навчальної дисципліни
**«Актуальні аспекти загальновійськової
підготовки»**
2024-2025 навчальний рік

Освітня програма «СЕРЕДНЯ ОСВІТА (ЗАХИСТ УКРАЇНИ)»
Спеціальність: 014.16 Середня освіта (Захист України)
Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка
Рівень вищої освіти: другий

Викладач (і)	Самойленко Вадим Леонідович
Посилання на сайт	https://edu.bdpu.org/course/view.php?id=3796
Контактний тел.	+380951074210
Е-mail викладача:	vadim.samol@gmail.com
Графік консультацій	Індивідуальний

Обсяг курсу на поточний навчальний рік:

Кількість кредитів/ годин	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	звітність
3/90	12	12	66	екзамен

Семестр: зимовий

Мова навчання: українська

Ключові слова: загальновійськова підготовка, військова стратегія, тактична підготовка, вогнева підготовка, фізична підготовка, військова топографія, оборонні операції, організація оборони, військовий менеджмент, лідерство у військовій справі.

Метою курсу «Актуальні аспекти загальновійськової підготовки» є формування у майбутніх викладачів професійної компетентності, яка включає глибокі знання з військової теорії та практики, розвиток стратегічного мислення, оволодіння сучасними методами ведення бойових дій та управління військовими підрозділами. Дисципліна сприяє підготовці висококваліфікованих спеціалістів, здатних ефективно організувати оборонні операції, приймати обґрунтовані рішення в умовах бойових дій, підтримувати високий рівень фізичної та морально-психологічної готовності, а також виконувати керівні функції у Збройних Силах України.

Основними завданнями навчальної дисципліни «Актуальні аспекти

загальновійськової підготовки» є формування у майбутніх викладачів теоретичних знань про сучасні тенденції та підходи у загальновійськовій підготовці, що охоплюють тактичну, вогневу, фізичну та стратегічну підготовку; практичних навичок з організації та проведення навчально-тренувальних занять з військової підготовки, розробки навчальних планів і програм для підготовки майбутніх військовослужбовців різних категорій; уміння аналізувати та застосовувати сучасні військові доктрини та нормативно-правову базу, що регулює організацію оборонних операцій і навчального процесу у військовій сфері; керівницьких якостей для організації та управління навчальними підрозділами, виховання дисциплінованості, відповідальності та патріотизму; навичок прийняття рішень у складних тактичних ситуаціях, зокрема в умовах бойових дій, що потребують швидкої реакції та аналітичного підходу; морально-психологічної підготовки, яка забезпечує стійкість до стресових ситуацій, здатність підтримувати бойовий дух та згуртованість колективу; здатності до інновацій у викладанні загальновійськової підготовки з використанням сучасних технологій навчання, симуляцій та мультимедійних засобів для моделювання бойових умов; вміння інтегрувати знання з різних аспектів військової підготовки, щоб забезпечити комплексний підхід до виховання професійних якостей у майбутніх військовослужбовців.

Зміст курсу:

Змістовий модуль № 1. «Основи загальновійськової підготовки».

Вступ до загальновійськової підготовки: історичні аспекти та сучасні тенденції. Військова етика та патріотичне виховання. Нормативно-правова база військової служби. Структура та функції Збройних Сил України. Основи військової термінології та символіки. Обов'язки військовослужбовців різних категорій. Принципи управління військовими підрозділами.

Змістовий модуль № 2. «Тактична підготовка».

Основи тактики підрозділів в обороні та наступі. Тактичне планування: аналіз місцевості та прийняття рішень. Підготовка оборонних позицій та інженерні загородження. Організація розвідки та маскування на полі бою. Взаємодія підрозділів у бойових умовах. Стратегія бойових операцій в умовах сучасних конфліктів. Маневр підрозділів та управління вогнем.

Змістовий модуль № 3. «Вогнева підготовка».

Класифікація озброєння та засоби індивідуального захисту. Основи стрілецької підготовки: озброєння та правила поведінки. Техніка стрільби зі стрілецької зброї. Підготовка до ведення вогню: визначення дальності та швидкості.

Вогневі вправи та тренування у складних умовах. Використання гранатометів та іншої важкої зброї. Організація вогневої підтримки підрозділів.

Змістовий модуль № 4. «Фізична підготовка та витривалість».

Вимоги до фізичної підготовки військовослужбовців. Комплексні тренування для розвитку витривалості та сили. Прийоми рукопашного бою. Фізична підготовка в екстремальних умовах. Оздоровчі та відновлювальні програми для військовослужбовців. Психологічна підготовка до фізичних навантажень. Організація фізичних тренувань для підрозділів.

Змістовий модуль № 5. «Військова топографія та орієнтування».

Основи військової топографії: карти та їх види. Орієнтування на місцевості без спеціальних засобів. Визначення координат та використання компаса. Читання військових карт та аналіз місцевості. Маршрутизація та планування пересування підрозділів. Використання геоінформаційних систем (ГІС) у військовій справі. Створення тактичних схем та планів операцій.

Змістовий модуль № 6. «Оборонні та наступальні операції».

Планування оборонних операцій на місцевості. Стратегія наступальних операцій та її особливості. Організація взаємодії між різними видами військ. Логістичне забезпечення бойових операцій. Специфіка оборонних та наступальних дій в умовах сучасної війни. Управління підрозділами в умовах багаторівневих операцій. Техніка ведення бою в урбанізованих умовах. Планування та виконання евакуаційних операцій.

Загальні та фахові компетентності навчальної дисципліни:

ЗК 5. Здатність до генерування нових ідей, виявлення та розв'язання проблем, ініціативності та підприємливості (підприємницька компетентність).

ФК 2. Здатність формувати в учнів військово-тактичну компетентність на основі предмета «Захист України».

ФК 7. Здатність формувати та розвивати в учнів ключові та предметні компетентності.

ФК 11. Здатність формувати ціннісне ставлення в учнів.

ФК 15. Здатність прогнозувати результати та планувати освітній процес.

ФК 21. Здатність визначати умови та ресурси професійного розвитку впродовж життя.

Програмні результати навчання (ПРН) дисципліни:

ПРН 2. Розв'язувати конфліктні ситуації у найбільш ефективний спосіб.

ПРН 3. Виявляти повагу до української культури та національної ідентичності.

ПРН 5. Приймати ефективні рішення під час викладацької діяльності.

ПРН 6. Розв'язувати проблеми навчально-виховного характеру.

ПРН 8. Здійснювати структурно-функціональний аналіз навчального матеріалу та визначати

очікувані результати навчальної діяльності.

ПРН 13. Створювати ситуацію критичного та логічного мислення.

ПРН 15. Орієнтуватися в інформаційному просторі.

ПРН 19. Планувати освітній процес на рівні курсу, теми та уроку.

ПРН 23. Розробляти та реалізовувати інноваційні проєкти у сфері освіти та міждисциплінарного рівня із дотриманням правових, соціальних, етичних норм.

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять):

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Своєчасне виконання практичних завдань та самостійної роботи є обов'язковим. Відпрацювання занять, що були пропущені або не підготовлені (незадовільні оцінки) відбуваються на консультаціях згідно графіку.

Політика щодо академічної доброчесності. Здобувачі вищої освіти дотримуються правил академічної доброчесності згідно Положення про академічну доброчесність у БДПУ. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем.

Політика щодо відвідування. Очікується, що всі здобувачі вищої освіти відвідають лекції і практичні заняття курсу. У будь-якому випадку здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт, передбачених курсом.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність: інтернет-ресурси, таблиці тощо.

Система оцінювання та вимоги:

Розподіл балів, які отримують здобувачі освіти

Поточне тестування та самостійна робота						Підсумковий тест	Сума
ЗМ (змістові модулі)							
1	2	3	4	5	6	50	100
8	8	8	8	8	10		

Здобувачі освіти мають набрати бали з усіх змістових модулів під час виконання семінарських та самостійних робіт, а також під час складання екзамену. Усні відповіді, письмові самостійні роботи, виконання тестових та творчих завдань повинні відповідати достатньому рівню задля набуття загальних та фахових компетентностей.

Шкала оцінювання

Оцінка за бальною шкалою, що використовується в Університеті	Оцінка за шкалою ЄКТС
90-100	A
78-89	B
65-77	C
58-64	D
50-57	E
35-49	FX (з можливістю повторного складання)
1-34	F (з обов'язковим повторним вивченням ОК)

Список рекомендованих джерел: Базова

1. Вогнева підготовка: Навч. посіб. (з метод. рек.) / Василенко В.В., Дзюба В.М., Окунський О.Ю., Пилипів Б.І.; за ред. Б.І. Пилипова. – Київ: ПОЛИВОДА, 2003.-272с.
2. Гарасимів І.М. Захист Вітчизни: підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Рівень стандарту. // І.М. Гарасимів, К.О. Пашко, І.М., М.М. Фука, Ю.П. Щирба. - .- Тернопіль : Астон, 2018. – 256 с, :іл.
3. Гудим А.А. Захист Вітчизни. Основи медичних знань. Рівень стандарту: підручник для 11 класу закладів загальної середньої освіти/ А.А. Гудима, К.О. Пашко, І.М. Гарасимів, М.М. Фука.- Тернопіль : Астон, 2019. – 240 с, :іл.
4. Гудим А.А. Захист Вітчизни. Основи медичних знань.: підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Рівень стандарту. / А.А. Гудима, К.О. Пашко, І.М. Гарасимів, М.М. Фука.- Тернопіль : Астон, 2018. – 192 с, :іл.
5. Гудим А.А. Захист Вітчизни. Рівень стандарту: підручник для 11 класу закладів загальної середньої освіти/ А.А. Гудима, К.О. Пашко, І.М. Гарасимів, М.М. Фука, Ю.П. Щирба.- Тернопіль : Астон, 2019. – 256с, :іл.
6. Захист Вітчизни (рівень стандарту) : підручник для 10 кл. закл. заг. сер. осв. / С.Хараху, В.Павлов, І.Дзюба, Є.Саганчі. Львів: Світ, 2018. 216 с.
7. Захист Вітчизни: підручник для 11 класу ЗЗСО. Рівень стандарту. / Гудима А., Пашко К., Гарасимів І., Фука М., Щирба Ю. Тернопіль : Астон, 2019. 256 с.
8. Лелека В. М. Захист Вітчизни. Організація та методика викладання предмета. Посібник. Київ: Ранок, 2017. 192 с.
9. Яценко М.Д., Жуковський С.Є., Чолпан О.Б. Порадник: Дії населення на випадок виникнення небезпечних побутових подій та нестандартних ситуацій. – Миколаїв, 2017.- 51с.

Додаткова література

1. Бойовий статут механізованих і танкових військ Сухопутних військ ЗСУ. Частина III. Взвод, відділення, екіпаж. Київ, 2016
2. Бойовий статут Сухопутних військ ЗСУ. Ч. II. (батальйон, рота). Київ, 2016. 368 с.
3. Вогнева підготовка. Навчальний посібник (з методичними рекомендаціями). Режим доступу: www.mil.univ.kiev.ua/files/47_1731003871.pdf.
4. Гудима А.А., Герасимів І.М. Перша медична допомога: Посібник для вчителя. Тернопіль: Цент оперативної поліграфії, 2006. -74с.
5. Євтушенко О.С., Зінчик А.Г., Хаброван В.Т. Стройова підготовка: Навчально-методичний посібник. Київ: ВІКНУ, 2006.-46с.
6. Захист Вітчизни. Курс навчання, 10 клас: Розробки уроків/ В.М. Лелека, Е.В. Винограденко.- Харків.: Вид-во «Ранок», 2011.-240с.
7. ІНСТРУКТИВНО-МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ щодо викладання навчальних предметів у закладах загальної середньої освіти у 2023/2024 навчальному році. ЗАХИСТ УКРАЇНИ. https://osvita.ua/doc/files/news/899/89974/IMR-2023-2024-Zakhyst_Ukrayiny_12_09_202.pdf
8. Касьянов М.А., Гуляєв В.П., Друзі О.М., Коструб В.О. Прилади радіаційної, хімічної розвідки та дозиметричного контролю: Навчальний посібник. – Луганськ : Вид-во Східно Укр.нац. ун-ту ім. В. Даля, 2006. – 186с.
9. Кривошеєв А.М., Приходько А.І., Петренко В.М., Сергієнко Р.В.. Військова топографія: Навчальний посібник. /А.М. Кривошеєв, А.І. Приходько, В.М. Петренко, Р.В.Сергієнко. – Суми: Видавництво СумДУ, 2010. – 281 с.. 2010
10. Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти «ЗАХИСТ УКРАЇНИ». 10-11 класи. Рівень стандарту. Рекомендовано МОН. Наказ Міністерства освіти і науки України від 03 серпня 2022 року №698. <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-10-11-klas/2022/08/15/navchalna.programa-2022.zakhyst.Ukrayiny-10-11-standart.pdf>

11. Основи цивільного захисту / за ред.. Бикова О.В., Осипенко С.І. та ін. – Київ.: ПП ФОРЕСТА –А , 2008. -360с.
12. Програма «Захист України» / Наказ МОН України від 04.11.2020 № 1377 12. . Фука М.М. Основи медико-санітарної підготовки.- Тернопіль: Астон, 2006. -354с.
13. Тактична підготовка солдата, механізованого відділення і взводу / С.В. Мірошников, А.А. Каленський, С.А. Шворов, А.Б. Сморгчов, В.А. Присяжнюк. Київ, 2008 року. Режим доступу: chito.in.ua/ministerstvo-oboroni-ukrayini-vijsekovij-institutkiyvsekogo-v2.html.

Нормативно-правові документи:

Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти України, затверджений Постановою Кабміну України від 23.11.2011 № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти». URL: <https://cutt.ly/WZXY4m3>

Дистанційний формат взаємодії суб'єктів освітньої діяльності: методичні рекомендації / за ред. І.В. Удовиченко. Суми : НВВ КЗ СОІППО, 2021. 200 с. URL: <https://cutt.ly/hXcc5Z7>

Електронні версії підручників навчального предмета «Захист України»: вебсайт.
URL: <https://cutt.ly/PZDIkhM>

Закони України :

Закон України «Про військовий обов'язок і військову службу» (Указ Президента України від 25.03.1992 №2232/-XII). URL: <https://cutt.ly/GXcpd2n>

Закон України «Про національну безпеку України» (Указ Президента України від 19.06.2003 № 964-IV). URL: <https://cutt.ly/BXcp4Wf>

Закон України «Про освіту» (Указ Президента України від 05.09.2017 №2145-VIII). URL: <https://cutt.ly/vXcaLgA>

Закон України «Про повну загальну середню освіту» (Указ Президента України від 16.01.2020 № 463-IX). URL: <https://cutt.ly/eXcsbNS>

Укази Президента України :

Стратегія воєнної безпеки України, затверджено Указом Президента України від 25.03.2021 №21/2021 «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 25 березня 2021 року «Про Стратегію воєнної безпеки України». URL: <https://cutt.ly/MXcfaQy>

Стратегія національно-патріотичного виховання, затверджено Указом Президента України від 18.05.2019 №286/2019 «Про Стратегію національно-патріотичного виховання»:вебсайт.
URL: <https://cutt.ly/HZXm8Ho>

Указ Президента України від 16.03.2022 №143/2022 «Про загальнонаціональну хвилину мовчання за загиблими внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України» URL: <https://cutt.ly/7XeR7xX>

Постанови Кабінету Міністрів України (КМУ) :

Положення про допризовну підготовку, затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 30.11.2020 № 1770 «Про затвердження положень про допризовну підготовку і про підготовку призовників з військово-технічних спеціальностей». URL: <https://cutt.ly/qXcdR6O>

Постанова Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти». URL: <https://cutt.ly/WZXmmND>

Постанова Кабінету Міністрів України від 09.10.2020 № 932 «Про затвердження плану дій щодо реалізації Стратегії національно-патріотичного виховання на 2020-2025 роки». URL: <https://cutt.ly/6ZXmBxq>

Постанова Кабінету Міністрів України від 30.06.2021 №673 «Про затвердження Державної цільової соціальної програми національно-патріотичного виховання на період до 2025 року та внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України». URL:

<https://cutt.ly/RZXmAvF>

Накази Міністерства освіти і науки України :

Наказ Міністерства освіти і науки України від 08.09.2020 No 1115 «Деякі питання організації дистанційного навчання». URL: <https://cutt.ly/RZXBvYQk>

Наказ Міністерства охорони здоров'я від 25.09.2020 No 2205 «Про затвердження Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти». URL: <https://cutt.ly/zZXnBya>

Наказ Міністерства освіти і науки України від 03.08.2022 року No698 «Про надання грифа оновленим навчальним програмам». URL: <https://cutt.ly/fXcE48u>

Листи Міністерства освіти і науки України :

Лист Міністерства у справах ветеранів України (Мінветеранів) від 12.08.2022 No 540/02/1000.1-22 щодо реалізації загальнодержавного проекту «Місце шани та вдячності».

Лист Міністерства освіти і науки України від 11.08.2020 No 1/9-430 «Щодо методичних рекомендацій про викладання навчальних предметів у закладах загальної середньої освіти у 2020/2021 н.р.». URL: <https://cutt.ly/gZXv71x>

Лист Міністерства освіти і науки України від 21.05.2021 No 37/2021 «Щодо листа Центру воєнної політики та політики безпеки».

Лист Міністерства освіти і науки України від 06.03.2022 No1/3371-22 «Про організацію освітнього процесу» в умовах запровадженого воєнного стану (Указ Президента України від 24 лютого 2022 року No 64/2022). URL: <https://cutt.ly/rZXnjks>

Електронні джерела:

#ВБЕЗПЕЦІ / [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://safe.ed-era.com/>

«ЗАХИСТ УКРАЇНИ від Ганни Ягнич / [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://jalmu4.blogspot.com/>

Армія Inform <https://armyinform.com.ua/>

Дзюба Ігор - учитель предмета «Захист України» / [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://lviv-school32.blogspot.com/>

Для вчителів предмету "Захист Вітчизни". Серія з 18 плакатів / [Електронний ресурс] - Режим доступу: <https://www.ukrmilitary.com/2015/10/posters-zahyst-vitchizny.html>

Електронний збірник дидактичних ігор із предмета «Захист України» / [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://didacticgameszu.blogspot.com/>

ЗАХИСТ УКРАЇНИ електронний навчально-методичний журнал учителя [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://Zaxuct.at.ua/>

ЗАХИСТИМО УКРАЇНУ! Від Віктора Поліщука [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://viktorpoli.blogspot.com/>

Інформаційний ресурс базових знань у військовій справі. Навчальні матеріали. Спротив G7 (sprotyvg7.com.ua). URL: <https://sprotyvg7.com.ua/>

Міністерства закордонних справ України <https://cutt.ly/KZDm9tB>

Міноборони України <https://www.mil.gov.ua/>

Навчальний курс - "Навчання з попередження ризиків від вибухонебезпечних предметів" (EORE) / [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://eoreplatform.web.app/dashboard>

Перелік підручників для використання в освітньому процесі з предмета «Захист Україна» у закладах загальної середньої освіти з навчанням українською мовою: вебсайт. URL: <https://cutt.ly/PZDIkhM>

ПІДГОТОВКА НАСЕЛЕННЯ ДО ТРО / [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://sprotyvg7.com.ua>

Сайт вчителя захисту України НВО № 16 м. Кропивницького Савенка Сергія / [Електронний ресурс] - Режим доступу: <https://sites.google.com/a/kirovogradschool16.k1asna.com/kabinet-zv/>

Сайт для викладачів та здобувачів освіти з предмета «Захист України» [Електронний

ресурс]. - Режим доступу: <https://sites.google.com/site/zahist56/>

Український центр військового лідерства / [Електронний ресурс] - Режим доступу:
<https://westudy.ua/umlc> / Курс «ФОРМУВАННЯ ВІЙСЬКОВИХ ЛІДЕРІВ»
<https://westudy.ua/umlc/course/6ba2edc5-918d-44a5-bd44-ce58f3b27cab>